

PODACI O USTANOVI/ŠKOLI	PODACI O AUTORIMA/AUTORKAMA
Naziv škole: OŠ "Desanka Maksimović"	Vladica Tošić, profesor razredne nastave
Mesto, opština: Čokot, Niš	
Školska uprava: Niš	
Tri lake tehnike - tehnika "interaktivnog čitanja" u podučavanju dečaka sa smetnjama iz spektra autizma - tehnika karata sa imenima dece - brojeva prava sa skakačem : primer dobre prakse inkluzivnog obrazovanja u OŠ "Desanka Maksimović", Čokot, Niš	
Ključne reči: osnovna škola, spektar autizma, učenje čitanja, učenje osnovnih računskih operacija	
Opis primera dobre prakse	
Tehnika "interaktivnog čitanja" u podučavanju dečaka sa smetnjama iz spektra autizma	
<p>U sadašnjoj generaciji imam nekoliko učenika koji imaju teškoće u učenju, ali najveći izazovi su u radu sa dečakom koji ima smetnje iz spektra autizma. Moj učenik sada pohađa drugi razred i svi primećujemo njegovo napredovanje u uključivanju i učenju. Jedna od većih barijera u njegovom učenju jeste ovladavanje veštinom čitanja. Tragajući za rešenjem, otkrivao sam i razvijao nove tehnike čitanja koje su za njega bile korisne. Jedna od njih, koju koristimo u ovoj fazi obrazovanja, mogla bi se nazvati "interaktivno čitanje".</p> <p>Uvideo sam da je važno da za vreme čitanja budem blizu učenika. Neposredno pre čitanja, dam znak ostalim učenicima u odeljenju da pažljivo prate učenika koji čita: da slušaju ono što izgovara i da gledaju "govor" sa njegovih usana.</p> <p>Jedna od teškoća koju ovaj učenik ispoljava u čitanju je što često ne zna gde je kraj rečenice i kada treba da „zastane“. Pomažem mu tako što kažem "stop" ili mu rukom dam znak da stane na kraju rečenice. Kada pročita jednu rečenicu, nekada samostalno, a nekada uz moju pomoć, svi ostali učenici horski/unisono ponove pročitano, trudeći se da jasno i pravilno izgovore glasove u rečima i reči u rečenici, lagano spuštajući glas na kraju rečenice. Slušajući i gledajući svoje drugove kako oblikuju glasove, izgovaraju reči i intoniraju rečenicu, ovaj učenik uči da pravilnije govori i jasnije čita.</p> <p>Tehniku "interaktivnog čitanja" prihvatili su svi učenici u odeljenju. Ona pomaže učeniku ne samo u tome da lakše savlada veštinu čitanja i prevaziđe strah od čitanja, već i da želi da čita naglas, da je motivisan za čitanje! Gotovo na svakom času on ima</p>	

šansu da nešto pročita, a čita najčešće ono što je prethodno vežbao u čitanci ili kratak sastav koji je uz maminu pomoć napisao za domaći zadatak. Koristi imaju i drugi učenici. Oni pažljivo slušaju, pamte, uočavaju šta je bilo dobro, a šta treba popraviti u čitanju i trude se da što pravilnije izgovore reči i intoniraju rečenicu.

Ova metoda doprinosi boljoj komunikaciji u mom odeljenju jer sada učenika sa smetnjama ostali učenici mnogo bolje razumeju, a mnogo bolje razume i on njih. Doprinosi i tome da ih različitosti ne zbunjuju i ukazuje im kako mogu podržati drugog.

Tehnika karata sa imenima dece

U prošloj generaciji imao sam veoma različite učenike, po interesovanjima, predznanju, temperamentu, stilovima učenja, a te razlike su naročito bile vidljive prilikom propitivanja. Morao sam hitno nešto da smislim kako se niko od njih ne bi osećao loše u situaciji provere znanja. Tražio sam za rešenjem kako da svi budu uključeni, posebno devojčica sa intelektualnim teškoćama i dečak sa slabom pažnjom i hiperaktivnošću.

Tehniku karata sa imenima dece primenio sam prvi put u svom odeljenju pre šest godina. Sada bez nje ne možemo efikasno da radimo ni moji učenici ni ja.

Uverio sam se da ova tehnika zaista uključuje sve učenike, smanjuje stres kod odgovaranja i daje deci šansu da razviju prijateljstva. Tehnika karata sa imenima učenika otklanja i druge probleme tipične za ocenjivanje: nijedan đak više ne može da se "sakrije" od nastavnika koji propituje, nijedan đak više ne može da dominira prilikom propitivanja, znatno se smanjuje upadanje/ubacivanje sa odgovorima i, što je meni kao učitelju važno, poboljšava se pažnja i slušanje. U krajnjem ishodu, tokom provere znanja ovom tehnikom, svi moji učenici uče.

Evo nekih uputstava i saveta kako da se uspešno pripremite i primenite tehniku karata sa imenima vaših učenika:

1. Napišite ime svakog đaka na jednu karticu (npr. dimenzija 7x12 cm) i skupite karte u špil. Ovo mogu uraditi i sami učenici, dodajući pored imena i neki crtež ili simbol sa ličnim „pečatom“.

2. Podelite đake u parove drugara u diskusiji i stavite ih da sede zajedno. Stavite decu koja spontano pomažu drugima da sede pored đaka kojima je potrebna podrška.

3. Kažite đacima da ćete postaviti niz pitanja, a odgovaraće onaj čiju karticu sa imenom izvučete iz špila.

4. Postavite pitanje i dajte đacima desetak sekundi da razmisle.

5. Recite đacima da se konsultuju u vezi odgovora na postavljeno pitanje sa svojim parom.

6. Posle isteka tog vremena, dajte unapred dogovoreni signal za prestanak konsultovanja jer je došlo vreme za odgovore.

7. Prozovite đaka čije je ime na gornjoj kartici u špilu.

Savet: Izmešajte karte i ne gledajte ih pre nego što prozivate đaka. Tako izbegavate da naknadno prilagodite pitanje u skladu sa vašim očekivaljnjem ili pretpostavkom na koje pitanje bi taj đak mogao da odgovori.

8. Zahvalite posle svakog odgovora, a zatim stavite karticu sa imenom đaka koji je odgovorio na dno špila. Nastavite dalje sa novim pitanjem na isti način, ponavljajući korake opisane u tačkama 4 - 7.

Uverio sam se kako tehnika karata sa imenima dece doprinosi boljem uključivanju svih mojih đaka, a pogotovu onih koji imaju poteškoće u učenju, doprinosi održavanju pažnje, organizovanju i prezentovanju informacija, povezivanju i sistemisanju znanja.

Ova jednostavna tehnika podstiče motivaciju mojih učenika, podiže njihovo samopouzdanje, unapređuje kulturu usmenog izražavanja i povećava obrazovna

postignuća učenika.

Brojevna prava sa skakačem

Iskustvo višegodišnjeg rada pokazalo mi je da nije mali broj učenika kojima je potrebna podrška tokom ovladavanja sabiranjem i oduzimanjem brojeva do 20. Pomoću jednostavnog didaktičkog sredstva koje vidite na fotografiji, učenici koji imaju teškoće u početnom računanju mogu da napreduju i postanu uspešni u sabiranju i oduzimanju brojeva prve i druge desetice.

Uz malo prilagođavanja, ovo didaktičko sredstvo pomaže i kod sabiranja i oduzimanja višecifrenih brojeva, ukoliko učenicima omogućite da računaju postupkom potpisivanja brojeva (pismeno sabiranje i oduzimanje sa potpisivanjem). Ovaj postupak obezbeđuje postupnost u računanju, korak po korak: prvo se sabiraju cifre jedinica, zatim desetica pa stotina itd.

Ovo didaktičko sredstvo možete napraviti u nekoliko koraka:

- Napravite 21 karticu i na svakoj ispišite odgovarajući broj (od 0 – 20);
- Dobro je da imate kartice u dve boje tako da parni brojevi budu u jednoj, a neparni u drugoj boji;
- Povežite sve kartice (selotejpom, lepkom) u niz od najmanjeg do najvećeg broja;
- Nabavite jednu šahovsku ili neku drugu figuru.

Učitelj učeniku treba da objasni postupak sabiranja dva broja pomoću brojevne prave: Na primer, zbir brojeva 8 i 4 sabiramo tako što prvo stavimo figuru „skakača“ na broj 8, a zatim "skačemo" figurom po brojevnoj pravoj u desno četiri puta. Pri tom glasno brojimo svaki skok: jedan, dva, tri, četiri i postavimo figuru na polje 12. Na kraju upisujemo zbir 12 kao rešenje zadatka ($8 + 4 = 12$).

Ovako napravljena brojevna prava može biti od koristi i kada radimo upoređivanje brojeva, kada određujemo prethodnik i sledbenik nekog broja ili kada upoznajemo parne i neparne brojeve.